

Konsernimääräys 30.4.2025, TRE:2357/00.01.01/2025

Tampereen kaupunkia koskevat tutkimukset ja selvitykset sekä niiden lupamenettely

1 Lähtökohdat	1
2 Tutkimuslupamenettely ja tutkimuksen valmistuminen	2
2.1 Tutkimusluvan hakeminen	2
2.2 Tutkimusluvan myöntäminen	3
2.3 Henkilötietojen käyttö tutkimuksessa	3
2.4 Kielteinen päätös	4
2.5 Tutkimuksen valmistuminen	5
3 Tutkimussopimus	5
4 Tutkimusaiheet	6
5 Tutkimuslupien koordinointi	6
6 Lisätietoja	6

1 Lähtökohdat

Kaikkiin Tampereen kaupungin organisaatiosta tehtäviin tutkimuksiin, selvityksiin ja opinnäytteisiin, jotka toteuttaa kaupungin ulkopuolinen tutkija, tutkimuslaitos tai konsultti, tarvitaan pääsääntöisesti tutkimuslupa tai erikseen laadittava tutkimus- tai hankintasopimus. Ulkopuolisella tutkijalla tarkoitetaan myös tutkimusajankohtana työsuhteessa Tampereen kaupunkiin olevaa henkilöä silloin, kun tutkimus ei liity henkilön varsinaisiin työtehtäviin.

Tutkimusluvan vaativa tutkimus tai selvitys voi kohdistua Tampereen kaupungin organisaatioihin, eri yksiköiden toimintaan, henkilöstöön ja asiakkaisiin, tai tutkimuksen aineistona voivat olla Tampereen kaupungin ylläpitämien tietojärjestelmien tiedot, viranomaisasiakirjat tai muut kaupungin tuottamat tiedot. Tutkimuslupamenettely koskee myös valtakunnallisesti toteutettavia tutkimuksia, jotka kohdistuvat Tampereen kaupunkiin.

Tutkimuslupamenettely koskee myös sellaisia kuntalaisiin kohdistuvia kysely- ja haastattelututkimuksia, joihin tarvitaan tietoja kaupungin tietojärjestelmistä. Menettely koskee myös Tampereen kaupungin ulkopuolisten palveluntuottajien tietojärjestelmiä ja tietoja niiltä osin, kun ne toimivat kaupungin toimeksiannosta.

Kaupungin ulkopuolisista intresseistä lähtevissä tutkimuksissa, selvityksissä ja opinnäytetöissä noudatetaan tutkimuslupakäytäntöä. Kaupungin omista intresseistään tilaamissa tutkimuksissa menettellään tutkimussopimusmenettelyn mukaisesti.

Kaupungin teettämien maksullisten opinnäytteiden osalta tutkimussopimus solmitaan opiskelijan tai/ja oppilaitoksen kanssa, tai opiskelija palkataan määräaikaan työsuhteeseen työn tekemistä varten. Maksullisten opinnäytetyön yhteydessä ei voida käyttää tukisäätiöitä. Työsuhteeseen palkattaessa tutkimussopimusta ei tarvitse solmia.

Tutkimuslupa tai tutkimussopimus tulee olla hyväksytty ennen kuin aineiston kerääminen kaupungin yksiköissä tai kaupungin tietojärjestelmistä voidaan aloittaa tai valmis aineisto voidaan luovuttaa.

Tutkimuslupaa ei tarvita henkilöstön virka- tai työtehtävänä toteuttamaan toiminnan tavanomaiseen kehittämiseen tai johtamiseen kuuluvaa tutkimukseen tai selvitykseen, jota ei julkaista Tampereen kaupungin ulkopuolella. Myöskään kaupungin konsulteilta tilaamat selvitykset eivät edellytä tutkimuslupaa, vaan niistä tehdään erillinen hankintasopimus. Samoin ulkopuolisten tahojen tekemät yksittäiset tiedustelut tai haastattelut kaupungin työntekijöille tai asiakkaille eivät edellytä tutkimuslupaa.

Pääsääntöisesti tutkimuslupaa eivät myöskään vaadi ulkopuolisen tutkijan (esim. opiskelijoiden) tekemät opinto- tai harjoitustehtävät, jotka ovat opinnäytettä suppeampia ja joissa aineisto ei sisällä henkilörekisteritietoja tai ne eivät kohdistu arkaluonteisiin tutkimusaiheisiin. Näissä tapauksissa kaupungin yksiköt voivat harkintansa mukaan toimia yhteistyössä tutkijan kanssa, kuten välittää kyselyjä tai tutkimuksen yhteyshenkilö voi luovuttaa aineistoa, jolloin hänen on valvottava aineiston käyttöä.

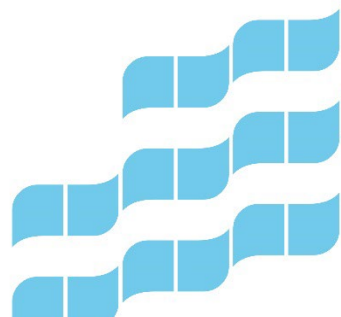
Tutkimuslupia koskevat ohjeet ja lomakkeet sekä tiedot suositelluista tutkimuksen painopistealueista löytyvät kaupungin verkkosivuilta. Lisäksi sieltä löytyy tietoa kaupungin tutkimuskäytännöistä.

2 Tutkimuslupamenettely ja tutkimuksen valmistuminen

2.1 Tutkimusluvan hakeminen

Tutkimuslupa on tutkimuskohtainen. Tutkimuksen päättökä tai tutkimuksesta vastaava henkilö hakee tutkimusluvan. Tutkimuslupa haetaan Tampereen kaupungin verkkosivuilta löytyvällä lomakkeella. Hakemukset liitteineen toimitetaan ja käsitellään verkkosivujen kautta.

Tutkimusluvan myöntäminen edellyttää, että luvan hakija on ollut ennen luvan hakemista henkilökohtaisesti yhteydessä siihen kaupungin yksikköön, johon tutkimus kohdistuu, ja että tutkimuksen toteuttamisesta on sovittu kyseisessä yksikössä, jossa on nimetty yhteyshenkilö hänen tutkimustaan varten.

Mikäli tutkimus kohdistuu useampaan kuin yhteen saman toimialan tai palvelualueen samanlaiseen yksikköön (esim. eri päiväkoteihin tai kouluihin), niin riittää, että yhteyshenkilö on nimetty yhdestä yksiköstä. Jos tutkimus kohdistuu useampien toimialojen yksiköihin, niin tällöin kaikkien näiden toimialojen yksiköstä tulee olla yhteyshenkilö tutkimukselle.

Tutkimuslupahakemuksessa kysytyt tiedot tulee olla huolellisesti täytettynä ja hakemukseen tulee liittää mukaan tutkimussuunnitelma ja tarvittaessa luvan myöntämisen kannalta tarpeellisia muita liitteitä. Luvan myöntäjä voi pyytää hakijalta lupapäätöksen tekemistä varten tarpeelliseksi katsomiaan lisätietoja.

2.2 Tutkimusluvan myöntäminen

Tutkimuslupa myönnetään pääsääntöisesti siinä tai niissä Tampereen kaupungin yksiköissä, johon tutkimus kohdistuu, ja siellä tai niissä arvioidaan tutkimuksen tarkoituksenmukaisuutta ja soveltuvuutta. Tutkimusasetelmaa voidaan tarvittaessa ohjata tukemaan kaupungin strategian painopistealueita. Tutkimuslupahakemukseen nimetty yhteyshenkilö toimii tutkijan tukena tutkimuksen käytännön toteuttamisen aikana.

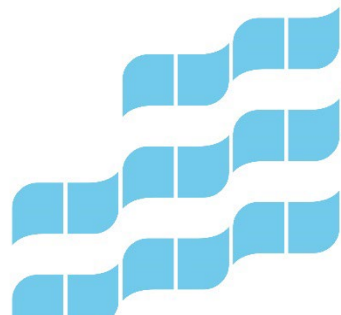
Tutkijan tulee selvittää, tarvitaanko tutkimuksen toteuttamiseksi lisäksi muita lupia. Esimerkiksi alaikäisten haastatteluihin ja kyselyihin tarvittavissa lupakäytännössä noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ihmistieteisiin kuuluvien tutkimusalojen eettisen ennakkoarvioinnin periaatteita. Lisätietoja periaatteista ja eettisten toimikuntien lausuntojen antamisesta on saatavilla Tutkimuseettisen neuvottelukunnan verkkosivuilla.

Tutkimuksen tekeminen voidaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun tutkimuslupa ja sen liitteeksi mahdollisesti tarvittavat muut luvat on myönnetty. Tutkimusluvan hyväksyjätaho huolehtii, että tehdyt lupapäätökset liitteineen arkistoidaan kaupungin digitaaliseen arkistoon.

2.3 Henkilötietojen käyttö tutkimuksessa

Henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa EU:n yleistä tietosuojasetusta sekä tietosuojalakia.

Mikäli tutkimusaineistona käytetään Tampereen kaupungin rekistereihin tallennettuja asiakas- tai henkilötietoja, yksilöidään käytettävät tiedot ja tietojärjestelmät tutkimuslupalomakkeeseen. Viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja julkisuuslain (621/1999) § 16.3 nojalla.

Tutkimukseen nimetty kaupungin yhteyshenkilö määrittelee tietotarpeen yhdessä tutkijan kanssa. Tietojen käyttöoikeus rajataan vain tutkimusta koskeviin tietoihin ja sille ajanjaksolle, jolle tietojen keruu on lupalomakkeessa merkitty.

Henkilörekisteritietojen luovuttaminen edellyttää, että yhteyshenkilö perehdyttää tutkijan Tampereen kaupungin tietosuojakäytäntöihin. Ensisijaisin ja suositeltavin tapa henkilötietojen poimintaan on, että tutkimuksen yhteyshenkilö luovuttaa tiedot järjestelmän käyttäjänäkymästä omaan työrooliinsa kuuluvilla tieto-oikeuksilla. Vasta siinä tapauksessa, että tämä ei ole mahdollista, voidaan tutkijalle avata käyttö-oikeus tietojärjestelmään.

Tutkimuksen yhteyshenkilö vastaa käyttöoikeuksien hakemisesta järjestelmän pää-tai vastuukäyttäjältä. Käyttöoikeuksia haetaan sitä varten tarkoitettulla lomakkeella. Järjestelmien käyttäjätunnukset ovat henkilökohtaiset ja ne haetaan jokaiselle tutkijalle erikseen. Tunnusten myöntäminen edellyttää, että tutkija on allekirjoittanut Tampereen seudun kuntien yhteisen tietojen- ja tietojärjestelmien käyttö- ja salassapitositoumuksen. Mikäli tutkija on Tampereen kaupungin palveluksessa ja hänellä on omia työtehtäviään varten järjestelmän käyttäjätunnukset, niin hän ei saa käyttää niitä tehdessään tutkimusta, joka edellyttää tutkimuslupaa.

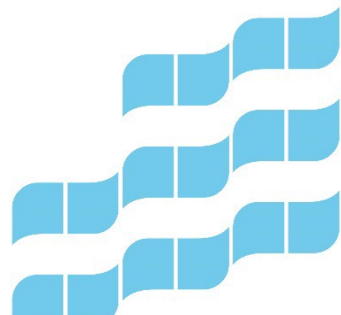
Mikäli tutkimusaineiston keruu edellyttää järjestelmätasoisia tietokantapoimintaa, tulee tutkimukseen nimetyn kaupungin yhteyshenkilön olla yhteydessä kyseisen tietojärjestelmän ICT-palveluvastaavaan, jotta voidaan sopia haun kustannuksista sekä tietojen siirron käytännöistä. Lähtökohtaisesti tiedonpoiminnan kustannuksista vastaa tutkija.

Ulospäin toimitettavien aineistojen osalta henkilötietojen käsittelyssä sovelletaan tietosuojasäännöksiä ja varmistetaan henkilötietojen luottamuksellisuus. Henkilötiedot käsitellään siten, että henkilötietoja ei voida enää yhdistää tiettyyn henkilöön ilman lisätietoja. Nämä lisätiedot säilytetään erillään henkilötiedoista.

Tietojen säilytystä, arkistointia, hävittämistä ja muuta käsittelyä ohjataan arkistonmuodostussuunnitelmilla sekä kaupungin tietosuojaohjeistuksella. Tutkimusaineiston arkistointitapa ja -paikka kuvataan lupahakemukseen. Pääsääntöisesti aineistojen on oltava käytettävissä jatkotutkimuskäyttöön Tampereen kaupungissa.

2.4 Kielteinen päätös

Tutkimusluvan hylkäämisen yhteydessä tutkimusluvasta päättävän tulee olla yhteydessä päätöksenteon tukeen paatoksenteontuki@tampere.fi. Ennen hylkäävän päätöksen tekemistä on harkittava, voiko tutkimusluvan myöntää joiltain osin ehdollisena. Kielteiseen päätökseen perusteluineen liitetään valitusosoitus.

Asiakastietojen luovuttamisesta tieteellisiin tutkimuksiin säädetään laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), jonka perusteella tehtävistä kielteisistä päätöksistä voi 30 päivän kuluessa valittaa hallinto-oikeuteen. Kielteinen päätös voidaan perustella lisäksi aineiston hankkimisesta koituvaan kohtuuttomaan työmäärään tai kustannuksiin vedoten.

2.5 Tutkimuksen valmistuminen

Tutkimuksen tekijän on toimitettava valmis tutkimus tutkimusluvassa mainitulle kaupungin yhteyshenkilölle. Tutkimuksen tekijän tulee lisäksi lähettää tieto valmistuneesta tutkimuksesta osoitteeseen tutkimus@tampere.fi ja viestiin tulee liittää linkki digitaalisesti saatavaan tutkimukseen.

3 Tutkimussopimus

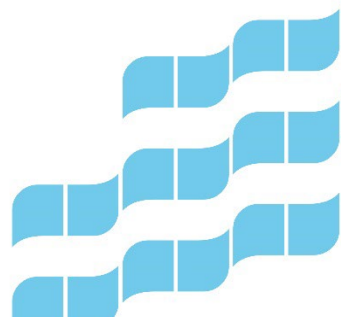
Kun kaupunki tilaa tutkimuksen tai selvityksen ulkopuoliselta tutkijalta tai tutkimuslaitokselta, tutkimuslupana toimii tutkimuksen toteuttajan kanssa laadittava kirjallinen sopimus. Tutkimussopimus laaditaan myös silloin, kun Tampereen kaupunki tai sen yksikkö osallistuu tutkimuksen suunnittelemiseen ja toteuttamiseen yhdessä esimerkiksi tutkimuslaitoksen kanssa. Tutkimussopimus tulee laatia Tampereen kaupungin tutkimussopimusohjan mukaisesti.

Lähtökohtaisesti tutkimustarpeen arvioinnista ja tutkimuksen tilaamisesta vastaa sen yksikön johto, jolla on intressi tutkimuksen toteuttamiseen. Tutkimuksen toteuttamiseksi laaditaan tutkimussopimus, jonka hyväksyy kaupungin puolelta edellä mainitun yksikön johto. Tutkimussopimuksesta tulee selvittää muun muassa vastuullinen tutkija ja tutkimuksen aikataulutus, aineiston käsittely ja hävittäminen sekä tutkimuksen kustannukset ja maksuehdot, mahdollinen muu rahoitus.

Tutkimussopimuksen hyväksymisen edellytyksenä on, että sen liitteenä on tutkimussuunnitelma, jossa selvitetään yksityiskohtaisesti tutkimuksen tausta, tarkoitus, aineisto ja menetelmät, sekä muita sopimuksen tekemistä varten tarpeellisia asiakirjoja.

Tutkimussopimuksen alaiset tutkimukset ja selvitykset viedään kaupungin kehittämissalkkuun vastuuyksikön toimesta kaupungin projektimallin mukaisesti.

Kopio hyväksytystä tutkimussopimuksesta ja mahdollisesta viranomaispäätöksestä sekä valmistunut tutkimus toimitetaan Tampereen kaupungille osoitteeseen tutkimus@tampere.fi.

4 Tutkimusaiheet

Tutkimusaiheen ja tutkimusasetelman olisi toivottavaa tukea Tampereen kaupungin intressejä ja tutkimusta pyritään kohdentamaan kaupungin toiminnan kannalta strategiaan sisältöihin. Kaupungin verkkosivuilta löytyy tietoa strategian painopistealueista ja keskeisistä tutkimusaiheista, joita voi käyttää tukena tutkimuksen suunnittelussa. Sivustoa ylläpidetään konsernihallinnon strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmän hallinto- ja tukipalveluyksikön tietojohdaminen ja asiakkuuksien hallinta -palveluryhmässä yhteistyössä eri yksiköiden kanssa. Myös muut kaupungin yksiköt voivat tiedottaa omista ajankohtaisista tutkimusaiheistaan. Päällekkäisten ja saman sisältöisten tutkimusten toteuttamista tulee välttää, ja mahdollisuuksien mukaan käyttää jo olemassa olevia aineistoja.

5 Tutkimuslupien koordinointi

Tutkimuslupien myöntämisen ja tutkimustoiminnan koordinoinnista vastaa tietojohdaminen ja asiakkuuksien hallinta -palveluryhmä, joka vastaanottaa tutkimuslupahakemukset.

Tietojohdaminen ja asiakkuuksien hallinta -palveluryhmä ylläpitää myös tutkimuslupia koskevia määräyksiä, ohjeita ja lomakkeita, tietosuojaselostetta ja verkkosivuja. Yksikkö tekee yhteenvetoja myönnettyistä tutkimusluvista ja valmistuneista tutkimuksista ja vastaa tutkimuslupiin ja tutkimukseen liittyvästä tiedottamisesta.

6 Lisätietoja

Konsernihallinnon strateginen ohjaus ja konsernipalvelut -ryhmän hallinto- ja tukipalveluyksikön tietojohdaminen ja asiakkuuksien hallinta -palveluryhmä:
Kaupunkitietopäällikkö Johanna Ahlgrén-Holappa, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Tällä konsernimääräyksellä kumotaan samasta asiasta 10.4.2019 annettu konsernimääräys DnroTRE:2648/00.01.01/2019.

Juha Yli-Rajala
konsernijohtaja

Tiedoksi

Konsernihallinto ja palvelualueet

